

РЕШЕНИЕ

№ 6174

гр. София, 20.04.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 154 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и втори февруари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Д.Б.А.

при участието на секретаря С.С.Ц.
като разгледа докладваното от Д.Б.А. Гражданско дело № 20221110100299
по описа за 2022 година

Производството по делото е образувано въз основа на искова молба, подадена от /фирма/, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: /адрес/, против М. Л. Н., ЕГН *****, с адрес /адрес/ и С. Т. С., ЕГН *****, с адрес: /адрес/, с която са предявени обективно, кумулативно и активно пасивно съединени иски с правно основание чл. 415, ал. 1, т. 3 ГПК, вр. чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД, вр. чл. 430, ал. 1 и ал. 2 ТЗ и чл. 86, ал. 1 ЗЗД за осъждане на ответниците за заплащане на сумите, както следва: от 1 039,54 лв., представляваща главница по договор за предоставяне на кредит за текущо потребление, ведно със законната лихва за периода от 30.08.2019 г. до изплащане на вземането, договорна лихва в размер на 192,81 лв. за периода от 07.06.2018 г. до 20.08.2019 г., санкционираща лихва в размер на 56, 64 лв. за периода от 07.06.2018 г. до 20.08.2019 г., 2,60 лева законна лихва за периода от 21.08.2019 г. до 29.08.2019 г., както и сумата от 120 лева, представляваща разходи за изискуем кредит.

Ищецът /фирма/ твърди, че на 14.08.2018 г. между него и ответниците М. Л. Н. и С. Т. С., в качеството му на поръчител бил сключен договор за банков кредит за текущо потребление, въз основа на който банката предоставила на ответника Н. кредит в размер на 4 300 лева, който следвало да бъде погасен на 120 месечни вноски. Паричната сума била усвоена от ответницата на 05.02.2010 г. по разплащателна сметка. С договора било предвидено кредитополучателят да заплаща на кредитора първоначална фиксирана лихва в размер на 7,44 % годишно. Ответникът погасявал редовно задълженията си до 07.06.2016 г., когато преустановил плащанията. Поради неизпълнение на задълженията му да плаща

уговорените погасителни вноски с над 90 дни на основание т. 19.2 от общите условия, приложими към договора, /фирма/ обявила кредита за предсрочно изискуем, като ищецът заявява, че на 07.09.2018 г. е изпратил покана – уведомление до ответника за предсрочната изискуемост, която счита за връчена на 08.10.2018г., а в условията на евентуалност сочи, че предсрочната изискуемост е настъпила с връчването на исковата молба на ответниците. Излага, че непогасените задължения по договора за кредит са както следва: 1 039,54 лв., представляваща главница по договор за предоставяне на кредит за текущо потребление, ведно със законната лихва за периода от 30.08.2019 г. до изплащане на вземането, договорна лихва в размер на 192,81 лв. за периода от 07.06.2018 г. до 20.08.2019 г., санкционираща лихва в размер на 56,64 лв. за периода от 07.06.2018 г. до 20.08.2019 г., 2,60 лева законна лихва за периода от 21.08.2019 до 29.08.2019г., както и сумата от 120 лева, представляваща разходи за изискуем кредит. С оглед на изложените обстоятелства /фирма/ моли да бъде постановено решение, с което ответникът да бъде осъден да му заплати посочените суми. Претендира разноски.

Ответниците М. Н. и С. С. чрез процесуалния си представител, назначен на основание чл. 47, ал. 6 ГПК – адв. Ц. А., оспорват предявените искове. Сочат, че по делото не са ангажирани доказателства, че банката е предоставила договорения кредит, както и за остатъчния размер на задълженията. Правят възражение за изтекла в полза на ответниците погасителна давност. Считат, че ответникът Н. е погасила заетата сума и печалбата на кредитора съобразно добрите нрави. Прави възражение за изтекла в полза на ответника С. на 21.08.2019 г. погасителна давност. Липсвали доказателства същият да е бил търсен, поканен и уведомяван за изискуемостта задължение. Моли съдът да отхвърли предявеният иск и възложи разноските в тежест на ищеца.

Съдът, след като прецени събраните по делото доказателства и обсъди доводите на страните, приема за установено от фактическа страна следното:

От приложеното ч.гр.д. № 50493/2019 г. по описа на СРС, 154 състав, се установява, че същото е образувано на 30.08.2019 г., въз основа на депозирано от ищеца срещу ответниците заявление на основание чл. 417 от ГПК. Съдът е отхвърлил искането за издаване на заповед за процесното вземане поради липса на предвидените в чл. 418 ГПК основания, като е указал на ищеца възможността за предявяване на осъдителни искове за вземанията, предмет на производството по ч.гр.д. № 50493/2019 г., съответно, в срока по чл. 415, ал. 4 ГПК заявителят е предявил иск, въз основа на който е образувано настоящото производство.

По делото е представен договор за кредит за текущо потребление от 05.02.2010 г. сключен между /фирма/ в качеството на кредитодател и М. Л. Н., по силата на който банката е предоставила на ответницата сума в размер на 4300 лв. със срок за издължаване на кредита 120 месеца, съгласно приложен към договора погасителен план. В чл. 8 от договора страните са уговорили, че за предоставения кредит, кредитополучателят заплаща лихва, формирана от базов лихвен процент за този вид кредит, определян периодично от кредитора и надбавка в размер на 7,51 процентни пункта. Посочено е, че към датата на сключване на

договора базовия лихвен процент е 7,44 %, общият лихвен процент по кредита е 14,95 %, а годишният лихвен процент по кредита е 16,26 %. Отпуснатият кредит е обезпечен с поръчителство, обективизирано в договор от 05.02.2010 г. сключен между ответника С. Т. С. и /фирма/.

По делото като доказателство са приложени общи условия на банката за предоставяне на кредити за текущо потребление. Съгласно раздел VII, чл. 19.2 от общите условия е уговорено, че при допусната забава в плащанията на главница и/или лихва над 90 дни целият остатък от кредита става предсрочно изискуем и се отнася в просрочие. До предявяване на молбата за събирането му по съдебен ред остатъкът от кредита се олихвява с договорения лихвен процент, увеличен с наказателна надбавка в размер на 10 процентни пункта.

Представен е и погасителен план по паричния кредит, състоящ се от четири страници, всяка от които е подписана за потребител. В погасителния план е посочена всяка отделна месечна погасителна вноска, както следва: брой, падежна дата, лихвен процент, размер, оставащи задължения, такса и общ размер на месечната вноска.

Въз основа на събраните по делото писмени доказателства и при извършена проверка в счетоводството на ищеца е изготвено и заключение на съдебно-счетоводна експертиза. Установява се, че отпуснатата по кредита главница е усвоена от ответницата на 05.02.2010 г. по разплащателна сметка с IBAN № ***** с титуляр М. Л. Н., както и че към 30.08.2019 г. са налице 15 броя просрочени погасителни вноски по кредита в общ размер 1000,56 лв. Към датата на образуване на исковото производство непогасените задължения от ответника са в размер на 1411,59 лв., от които главница в размер на 1039,54 лв., договорна лихва в размер на 192,81 лв., 56,64 лв. санкционна лихва, 2,60 лв. законна лихва за периода от 21.08.2019 г. до 29.08.2019 г. и 120 лв. разходи при изискуем кредит. Във връзка с поставения от ответната страна въпрос вещото лице е изяснило, че за периода от 05.02.2010 г. – датата на сключване на договора до датата на настъпване на предсрочната изискуемост прилагания лихвен процент е в размер на 14,95 %, като погасената възнаградителна лихва за периода от 07.03.2010 г. до 07.12.2018 г. е в общ размер на 3 701,58 лв.

Съдът, след като прецени събраните по делото доказателства и обсъди доводите на страните, приема за установено от правна страна следното:

С оглед правилата за разпределение на доказателствената тежест при предявени иски по чл. 415, ал. 1, т. 3 ГПК, вр. чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД, вр. чл. 9 ЗПК, вр. чл. 430, ал. 1 и ал. 2 ТЗ в тежест на ищеца по делото е да проведе пълно и главно доказване на следните предпоставки: възникването и съществуването между страните по делото на валидно облигационно правоотношение по договор за предоставяне на кредит за текущо потребление; изпълнение на задължението да предостави уговорения кредитен лимит на ответниците; че е настъпил падежът на задължението за връщане на сумата /включително и предпоставките, уговорени в договора за настъпване на изискуемост и/или предсрочна изискуемост/. Ищецът следва да установи и наличието на валидно постигнати договорки за

заплащане на възнаградителна лихва и такси, които не са неравноправни и не противоречат на императивните материални правни норми, както и техния размер.

В тежест на ответниците и при доказване на горните факти е да установят погасяване на паричното си задължение.

По иска с правно основание по чл. 415, ал. 1, т. 3 ГПК, вр. чл. 86, ал. 1 ЗЗД в тежест на ищеца е да докаже наличието на главен дълг и изпадането на длъжниците в забава. В тежест на ответниците по този иск е да докажат погасяване на дълга на падежа.

В настоящия случай, съдът приема за безспорно установено по делото наличието на валидно възникнало облигационно правоотношение между /фирма/ и ответницата М. Н., чийто правопораждащ юридически факт е процесният договор за кредит 05.02.2010 г., представен и приет в заверен препис по делото. С оглед констатациите на вещото лице по изготвената счетоводна експертиза, съдът намира за установено и усвояването на главницата по кредита от страна на ответницата по разплащателната ѝ сметка с IBAN *****, посочена и в договора за кредит.

С оглед определяне точния размер на кредиторите вземания и релевираните в тази връзка възражения от страна на процесуалния представител на ответниците, включително и възражението за изтекла погасителна давност по отношение на процесните вземания, съдът следва да обсъди били ли са налице предпоставките за възникване на правото на банката да обяви кредита за предсрочно изискуем, респективно валидно ли е упражнено това право.

В процесния случай страните са предвидили в чл. 19.2 от общите условия към договора право за банката да обяви кредита за предсрочно изискуем, в случай че кредитополучателят просрочи плащане на която и да е вноска или част от вноска повече от 90 дни от съответната дата на дължимо плащане. Доколкото от страна на ответниците по делото не са ангажирани доказателства за своевременно погасяване на просрочените вноски, то следва да се приеме, че визираната в чл. 19.2 хипотеза на неизпълнение, обуславяща възникване на правото за кредитора да обяви кредита за изцяло и предсрочно изискуем, е установена по делото.

Обявяването на предсрочната изискуемост, независимо дали в договора е уговорено, че тя настъпва с неплащане на вноски и без уведомяване на длъжника, предполага изявление на кредитора, което е достигнало до длъжника. Обявяването на предсрочната изискуемост на длъжника трябва да бъде удостоверено с официален или изходящ от длъжника документ. Съдът е обвързан от задължителната сила на Тълкувателно решение № 4/2013 г. от 18.06.2014 г. по т.д. № 4/2013 г. на ОСГТК на ВКС в същия смисъл.

Както е посочено и в разпореждане от 30.09.2019 г. по ч.гр.д. № 50493/2019 г., по описа на СРС, 154 състав, в настоящия случай към заявлението е представен документ – уведомление за настъпила предсрочна изискуемост, съдържащ изявление на банката – кредитор за обявяване на предсрочната изискуемост, адресирано до длъжника, което е връчено по реда на чл. 47 ГПК на адреса на длъжника М. Н., вписан в регистрите на населението. Видно обаче от договора за кредит, кредитополучателят е посочил друг адрес, както и телефон за връзка, на които няма данни да е бил търсен. По отношение на другия

длъжник – поръчител по договора не са представени никакви доказателства за това същият да е бил уведомяван за настъпване на предсрочната изискуемост на кредита. При тези данни, съдът намира, че по делото не са ангажирани доказателства за това, че кредиторът е направил усилия за връчването на уведомлението на длъжниците, респективно не се удостоверява получаването на уведомлението от същите, както и настъпването на предсрочната изискуемост на твърдяната от ищеца дата – 21.08.2019 г.

За надлежно връчена покана може да се счита единствено исковата молба, получена от ответниците, чрез особения представител на 29.07.2022 г. В този смисъл няма как да е настъпила предсрочна изискуемост на кредита преди крайния му падеж на 05.02.2020 г. Ето защо и доколкото към датата на подаване на исковата молба всички вноски по кредита са с настъпил падеж, следва да се приеме, че банката не е упражнила надлежно правото си да обяви кредита за предсрочно изискуем, съответно след настъпването на падежа на всяка една от погасителните вноски вземането на кредитора за нея става изискуемо - чл. 114, ал. 1 ЗЗД и започва да тече приложимият в частност петгодишен давностен срок по чл. 110 ЗЗД - поотделно за всяка вноска от датата, на която плащането е било дължимо /Решение № 90 от 31.03.2014 г. на ВКС по гр. д. № 6629/2013 г., IV г. о., ГК/. Правната уредба на договора за потребителски кредит в ЗПК дава възможност на страните да уговорят връщане на кредита на погасителни вноски до пълното погасяване на задължението, какъвто е настоящият случай. Това обаче не превръща договора в такъв за периодични плащания, нито определя по-кратък срок за неговото погасяване, тъй като при периодичните плащания отделните задължения, въпреки техния общ правопораждащ факт, имат характер на самостоятелни задължения /Тълкувателно решение № 3/2011 г. на ВКС по тълк.дело № 3/2011 г., ОСГТК/, а при договора за потребителски кредит с уговорени погасителни вноски отделните плащания са начин на разсрочено погасяване на едно общо задължение на отделни части.

Заявлението по чл. 417 ГПК е подадено в съда на 30.08.2019 г., от когато осъдителните искове по чл. 415, ал. 1, т. 3 ГПК се считат предявени и давността е прекъсната – арг. чл. 422, ал. 1 ГПК и чл. 116, б. „б“ ЗЗД. Погасени по давност следва да се считат всички задължения по кредита за главница, чиято изискуемост е настъпила преди 30.08.2014 г. Съобразно изготвената счетоводна експертиза се установява, че просрочените вноски по процесния кредит в общ размер 1039,54лв. са падежирали в периода от 07.06.2018 г. до 07.08.2019 г., респективно същите не са погасени по давност и искът за главница по отношение на ответницата М. Н. следва да се уважи в цялост.

Ответниците са въвели възражения относно действителността на договорните клаузи, свързани с начина на определяне на договорната лихва, които съдът намира за неоснователни. От съдържанието на договора се установява, че уговореният лихвен процент е в размер на базов лихвен процент за този вид кредити, определян периодично от кредитора въз основа на посочените в Общите условия обективни критерии увеличен с надбавка от 7,51 пункта. Съгласно приетата и неоспорена от страните съдебно-счетоводна експертиза за периода от 05.02.2010 г. – датата на сключване на договора, до датата на настъпване на предсрочната изискуемост прилаганият лихвен процент е в размер на 14,95

%. С оглед на така посочения размер на възнаградителната лихва съдът намира, че същият не се явява прекомерен и респективно не може да се приеме, че уговорката противоречи на добрите нрави.

По отношение на възнаградителните лихви и такси, съответно, е приложима кратката, 3-годишна погасителна давност по чл. 111, б. в ЗЗД. Възнаградителна лихва по процесния договор е начислявана спрямо ответницата за периода от 05.02.2010 г. до 21.08.2019 г. При приложение на кратката погасителна давност, дължими са само непогасените суми за възнаградителна лихва за периода от 30.08.2016 г. до 21.08.2019 г. Видно от счетоводната експертиза, ищцата е погасила задълженията си за договорна лихва до 07.12.2018 г. включително, следователно неплатените вноски за периода от 07.01.2019 г. до 21.08.2019 г., изчислени от съда по реда на чл. 164 ГПК и въз основа на данните по делото са в размер на 109,64 лв., до която сума акцесорната претенция следва да се уважи.

Претендираната за периода от 07.03.2018 г. до 21.08.2019 г. непогасена част от начислената на ответницата наказателна лихва не е погасена по давност, поради което претенцията следва да се уважи в цялост. Искът за мораторна лихва в размер на 2,60 лв. за периода от 21.08.2019 г. до 29.08.2019 г. също е основателен.

Съдът намира, че ответницата не дължи сумата от 120 лв. – разходи при изискуем кредит. Същите са уговорени в нарушение на императивното изискване на чл. 10а, ал. 2 ЗПК, което не допуска кредиторът да изисква заплащане на такси и комисиони за действия, свързани с усвояване и управление на кредита. Събирането на вземането по кредита представлява част от неговото управление. Освен това, по същността си тази клауза има характеристиките на неустойка за неизпълнение на задължението за плащане на вноските на уговорения падеж. С така уговорената клауза се цели заобикаляне на нормативно установеното в ЗПК ограничение относно максимално допустимия размер на обезщетението за забава спрямо потребителя. Изпадането на длъжника в забава обуславя правото на кредитора да търси единствено мораторна лихва за периода съизмерима само с лимитирания размер на законната лихва, като всякакви други договорни клаузи, уговарящи допълнителни задължения, независимо от тяхното наименование като „такси“, „разходи“ и др., които по същността си имат за цел обезщетяване на същата вреда за кредитора от настъпилата забава, са нищожни съгласно чл. 21, ал. 1 ЗПК и като такива не пораждат действие. Ето защо, тази сума е недължима от ответника.

Между страните не се спори, а и от представените писмени доказателства се установява, че задълженията на М. Н. по процесния договор за кредит са били обезпечени с валиден договор за поръчителство, сключен между банката и С. С. на 05.02.2010 г. Ответникът С. се е задължил да отговаря солидарно за задълженията на кредитополучателя по посочения договор за кредит за сумата от 4300 лв., главница, предоставена за срок от 120 месеца при уговорена възнаградителна лихва от 14,95 % годишно. Съобразно разпоредбата на чл. 139 ЗЗД, поръчителят отговаря до размера на задължението на длъжника, като би могъл да отговаря за част от задължението или при по-леки условия, но ако се е задължил за повече от това, което длъжникът дължи или при по-тежки условия, задължението на поръчителя се

намалява до границите на главното задължение. Законодателят не допуска отговорността на поръчителя да е по-голяма от тази на длъжника, тъй като това би било задължаване без основание, в противоречие с акцесорността на задължението на поръчителя и с принципа за недопускане на неоснователното обогатяване, с оглед обхвата на суброгирането на поръчителя в правата на кредитора в такава хипотеза.

Следователно, в настоящия случай ответникът поръчител отговаря за задълженията на кредитополучателя за връщане на главницата от 4300 лв. и плащане на възнаградителна лихва в уговорените в договора размери.

По отношение на отговорността на поръчителя намира приложение императивното правило на чл. 147, ал. 1 ЗЗД, съобразно което поръчителят остава задължен и след падежа на главното задължение, ако кредиторът е предявил иск против длъжника в течение на шест месеца. Срокът е краен и преклузивен и за него съдът следи служебно, като с изтичането му не се погасява възможността за принудително изпълнение (както е при давностните срокове), а се прекратява самото поръчителство.

В настоящия случай е уговорено връщане на предоставения кредит разсрочено на 120 месечни погасителни вноски с краен срок до 05.02.2020 г., като срокът за предявяване на иск срещу длъжника по чл. 147 ЗЗД, съгласно задължителната практика, обективизирана в ТР № 5/2019 по тълкувателно дело № 5 по описа за 2019 г. на ВКС, започва да тече от настъпване на изискуемостта на целия дълг. Банката-ищец по делото е предприела действия по принудително събиране на вземанията си срещу кредитополучателя и поръчителя на 30.08.2019 г. – с подаване на заявление за издаване на заповед за изпълнение по чл. 417 ГПК, от която дата се считат предявени осъдителните претенции по настоящото производство (арг. чл. 422, ал. 1 ГПК), поради което и преклузивният срок по чл. 147, ал. 1 ЗЗД не е изтекъл преди предявяване на исковете по настоящото производство и ответникът следва да бъде осъден солидарно за заплащане на установените в настоящото производство задължения по договора за кредит.

По отношение на разноските:

При този изход от спора правото на присъждане на сторените разноски в настоящото производство принадлежи и на двете страни с оглед уважената, респективно отхвърлената част от исковете.

От документите по делото се установява, че сторените от ищеца разноски възлизат на 971,77 лв. – за дължима държавна такса, депозит за вещо лице, депозит за особен представител и юрисконсултско възнаграждение, определено от съда на основание чл. 78, ал. 7 ГПК в размер на 100 лв., респективно съобразно уважената част следва да бъде присъдена сумата 831,90 лв.

Ответниците не са сторили разноски в производството.

Воден от горното, Софийски районен съд, 154 състав

РЕШИ:

ОСЪЖДА М. Л. Н., ЕГН *****, с адрес /адрес/ и С. Т. С., ЕГН *****, с адрес /адрес/, да заплатят при условията на солидарност на /фирма/, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: /адрес/, на основание чл. 415, ал. 1, т. 3 ГПК, вр. чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД, вр. чл. 430, ал. 1 и ал. 2 ТЗ и чл. 86, ал. 1 ЗЗД сумата от 1 039,54 лв., представляваща главница по договор за предоставяне на кредит за текущо потребление от 05.02.2010 г., обезпечен с договор за поръчителство от 05.02.2010 г., ведно със законната лихва за периода от 30.08.2019 г. до изплащане на вземането, договорна лихва в размер на 109,64 лв. за периода от 30.08.2016 г. до 20.08.2019 г., наказателна лихва в размер на 56,64 лв. за периода от 07.06.2018 г. до 20.08.2019 г., 2,60 лева законна лихва за периода от 21.08.2019 г. до 29.08.2019 г., както и на основание чл. 78, ал. 1 ГПК сумата от 831,90 лв., представляваща разноски по делото, като **ОТХВЪРЛЯ** исковете за възнаградителна лихва за сумата над 109,64 лв. до пълния предявен размер от 192,81 лв. и иска за сумата от 120 лева, представляваща разходи за изискуем кредит.

Решението подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчване на препис на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____